

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 11. septembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Veronika Krūmiņa un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 150/2025),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Krimināllikuma 70.¹³ panta piekto daļu un 70.¹⁴ panta 1.¹ daļu par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 91. un 105. pantam un spēkā neesošu no [datums].

2. Krimināllikuma 70.¹³ panta piektā daļa noteic, ka konfiskācijai pakļauj noziedzīgu nodarījumu izdarījušai personai piederošu transportlīdzekli, ar kuru tā izdarījusi šā likuma 262. vai 262.¹ pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

Krimināllikuma 70.¹⁴ panta 1.¹ daļa noteic: ja izdarīts šā likuma 262. vai 262.¹ pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums ar transportlīdzekli, kas pieder citai personai, no noziedzīgu nodarījumu izdarījušās personas piedzen pilnu vai daļēju šā transportlīdzekļa vērtību.

3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt minētā panta sestās daļas 1. punkts prasa pieteikumā šādu uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums parasti pastāv, ja tiesību norma, kuru persona uzskata par neatbilstošu augstāka juridiska spēka normām, tai ir piemērota. Tomēr pamattiesību aizskārums var tikt konstatēts arī gadījumos, kad apstrīdētā norma personai nav piemērota, bet pastāv tāds apstākļu kopums, kas ļauj Satversmes tiesai pārliecināties par aizskāruma esību (*piemēram, Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 21.1. punkts*).

Pieteikuma iesniedzējs ir apsūdzētais krimināllietā Nr. [..] par Krimināllikuma 262. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu, proti, transportlīdzekļa vadīšanu alkohola ietekmē. No pieteikuma, tam pievienotajiem dokumentiem, kā arī Tiesu informācijas sistēmā esošās informācijas secināms, ka ar procesa virzītāja [datums] lēmumu krimināllieta nodota tiesai, bet vēl nav uzsākta tās izskatīšana.

3.1. Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka transportlīdzeklis, ar ko izdarīts iespējamais noziedzīgais nodarījums, pieder citai personai. Tādejādi saskaņā ar Krimināllikuma 70.¹⁴ panta 1.¹ daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) no Pieteikuma iesniedzēja potenciāli var piedzīt šā transportlīdzekļa vērtību. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētajā normā nav ietverti objektīvi, skaidri un paredzami kritēriji transportlīdzekļa pilnas vai daļējas vērtības piedziņai. Turklāt tā noteic nepamatoti vienādu attieksmi pret atšķirīgos apstākļos esošām personu grupām: personām, kas noziedzīgu nodarījumu izdarījušas ar savu transportlīdzekli un personām, kas to izdarījušas ar citai personai piederošu transportlīdzekli. Proti, attiecībā uz otro grupu apstrīdētajā normā nav ņemts vērā noziedzīgu nodarījumu izdarījušās personas finansiālais stāvoklis vai citi ar šo personu vai konkrēto noziedzīgo nodarījumu tieši saistīti apstākļi, bet gan tikai nejaušs aspekts, kas saistīts ar izmantotā transportlīdzekļa vērtību. Tādejādi ar apstrīdēto normu aizskartas Pieteikuma iesniedzējam Satversmes 105. pantā

ietvertās tiesības uz īpašumu, kā arī tā neatbilst Satversmes 1. pantā ietvertajiem tiesiskās drošības, skaidrības un samērīguma principiem un Satversmes 91. pantā noteiktajam tiesiskās vienlīdzības principam.

Satversmes tiesa ir atzinusi personas tiesības iesniegt konstitucionālo sūdzību nākotnē sagaidāma pamattiesību aizskāruma gadījumā (*piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12.1. punkts*). Nākotnē sagaidāms personas pamattiesību aizskārums ir tāds, kas neizbēgami iestāsies pēc kāda noteikta laika. Izlemjot jautājumu par lietas ierosināšanu, Satversmes tiesa ņem vērā gan risku, ka šis ierobežojums nenovēršami skars konkrēto personu, gan arī iespējamo personas tiesisko interešu aizskārumu (*piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 22. jūnija sprieduma lietā Nr. 2009-111-01 10. punkts*). Nākotnē sagaidāms aizskārums var būt pamats lietas ierosināšanai un izskatīšanai pēc būtības tikai tādos gadījumos, kad nelabvēlīgās sekas, kas personai iestātos tiesību normas piemērošanas gadījumā, radītu tai būtisku kaitējumu (*sk. Satversmes tiesas 2013. gada 10. maija sprieduma lietā Nr. 2012-16-01 23.2. punktu*). Satversmes tiesas kolēģija katrā individuālā gadījumā vērtē šāda aizskāruma esību un noskaidro, vai ir pamats ierosināt lietu un pēc būtības izvērtēt personas prasījumu.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 514. panta pirmo daļu tiesa, taisot nolēmumu, apspriedes laikā izlemj jautājumus par to, vai noticis apsūdzētajam inkriminētais noziedzīgs nodarījums, vai šajā nodarījumā ir noziedzīga nodarījuma sastāvs, vai apsūdzētais ir vainīgs šajā noziedzīgā nodarījumā, vai apsūdzētais sodāms par šo noziedzīgu nodarījumu, vai ir apstākļi, kas pastiprina vai mīkstina apsūdzētā atbildību, un citus likumā noteiktos jautājumus. Tostarp tiesa izlemj jautājumu par noziedzīga nodarījuma izdarīšanas priekšmeta un ar noziedzīgu nodarījumu saistītās mantas konfiskāciju.

Apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējam nav piemērota. Tās piemērošana ir atkarīga no tā, vai ar tiesas spriedumu krimināllietā Nr. [..] Pieteikuma iesniedzējs tiks atzīts par vainīgu Krimināllikuma 262. pantā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā. Turklāt šādu tiesas spriedumu saskaņā ar Kriminālprocesa likuma normām var pārsūdzēt apelācijas un kasācijas kārtībā, proti, pastāv efektīvi

Pieteikuma iesniedzēja tiesību aizsardzības līdzekļi. No pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka apstrīdētā norma Pieteikuma iesniedzējam noteikti tiks piemērota, tādējādi radot viņam pamattiesību aizskārumu.

Līdz ar to pieteikums daļā par Krimināllikuma 70.¹⁴ panta 1.¹ daļas atbilstību Satversmes 1., 91. un 105. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

3.2. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka arī Krimināllikuma 70.¹³ panta piektā daļa potenciāli aizskar viņam Satversmes 105. pantā ietvertās pamattiesības un pārkāpj Satversmes 1. un 91. pantu.

Pieteikumā norādīts, ka noziedzīgais nodarījums izdarīts ar transportlīdzekli, kas pieder citai personai, nevis Pieteikuma iesniedzējam. Savukārt Krimināllikuma 70.¹³ panta piektā daļa attiecas uz noziedzīgu nodarījumu izdarījušai personai piederoša transportlīdzekļa konfiskāciju. Pieteikumā nav pamatots, kādā veidā tieši šī tiesību norma var aizskart Pieteikuma iesniedzēja pamattiesības.

Līdz ar to pieteikums daļā par Krimināllikuma 70.¹³ panta piektās daļas atbilstību Satversmes 1., 91. un 105. pantam neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 150/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina